

Forskrift om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer

Kapittel 2 Fredete eiendommer i Helse- og omsorgsdepartementets landsverneplan

JONATUNET

Kommune:

1227/Jondal

Gnr/bnr:

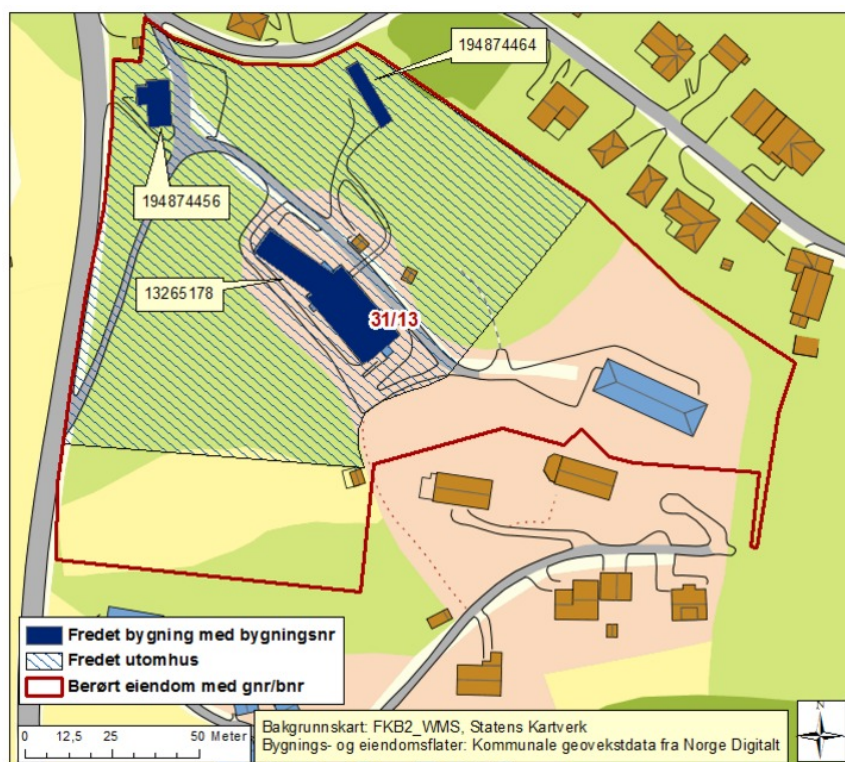
31/13

AskeladdenID:

148711

Referanse til
landsverneplan:

Kompleks 9900251

Omfang fredning

Byggnavn

- 320301 Hovedbygg
- Kapell/garasje
- Kuren/liggehus ombygd til lager
- Utomhus

Oppført

1933
1933
1933
1933

Bygningsnr. Gnr/bnr

13265178 31/13
194874456 31/13
194874464 31/13
- 31/13

Omfang

Eksteriør
Eksteriør/Interiør
Eksteriør/Interiør
Utomhus

Forskrift om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer

Kapittel 2 Fredete eiendommer i Helse- og omsorgsdepartementets landsverneplan

Fredning kompleks

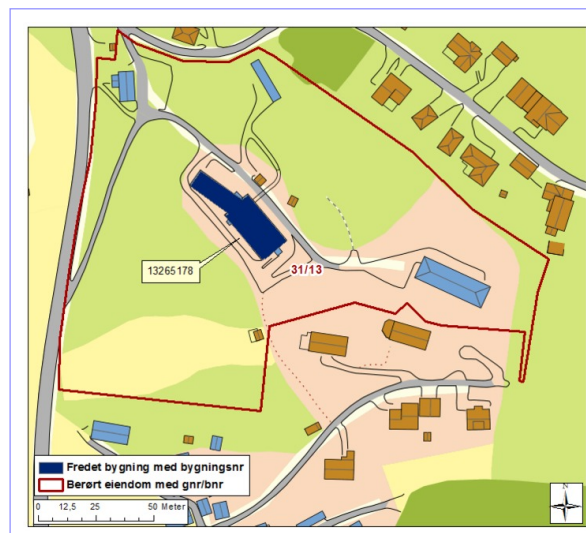
- Omfang:** Fredningen omfatter hovedbygg med sengebro, tidligere kurhall og kombinert kapell- og garasjebygg samt parkanlegg. Fredningen skal sikre enkeltbygningene, bygningenes innbyrdes sammenheng samt kulturhistoriske verdier knyttet til anlegget som helhet.
- Formål:** Formålet er å bevare Jonatunet som arkitektur- og helsehistorisk viktig eksempel på mellomkrigstidens mindre tuberkuloseinstitusjoner. Fredningen skal sikre anleggets utforming, bygningenes innbyrdes sammenheng og arkitektur.
- Begrunnelse:** Jonatunet er med sin karakteristiske grunnplan og beliggenhet et godt bevart eksempel på periodens tuberkuloseinstitusjoner. Den tilbaketrukne beliggenheten, orientering mot sol og utsyn med parkmessig uteareal er karakteristisk for tuberkuloseinstitusjonene hvor det ble lagt stor vekt på frisk luft og rekreasjon i behandlingen. Ved siden av hovedbygget består anlegget av kurhall og kombinert kapell og garasjebygg i et delvis opparbeidet parklandskap. Anlegget har høy grad av autentisitet som helhetlig miljø. Bygningstyper og en del detaljer er svært typiske for tuberkuloseanlegg fra perioden og gjør det godt leselig som institusjon. Anleggets nyere historie som psykiatrisk institusjon er typisk for en lang rekke tidligere tuberkuloseinstitusjoner og er et godt og representativt eksempel på endret bruk av bygg i helsesektoren i takt med endrete samfunnsmessige behov i årene etter krigen.

Forskrift om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer

Kapittel 2 Fredete eiendommer i Helse- og omsorgsdepartementets landsverneplan

320301 HOVEDBYGG

Bygningsnr:	13265178
Gnr/bnr:	31/13
Oppført:	1933
AskeladdenID:	148711-1
Referanse i landsverneplanen:	Bygning 9901352 Kompleks 9900251

Fredning bygning

- Omfang:** Fredningen omfatter bygningens eksteriør med utvendig sengebro. Fredningen omfatter bygningens eksteriør og inkluderer hovedelementer som konstruksjon, fasadekomposisjon, materialbruk, overflatebehandling og bygningsdeler som vinduer, dører, pipeløp over tak og detaljer som skilt og dekor m.v.
- Formål:** Formålet med fredningen er å bevare hovedbygningen som arkitektur- og helsehistorisk viktig eksempel på en mindre tuberkuloseinstitusjon fra mellomkrigstiden. Fredningen skal sikre sykehusets opprinnelige arkitektur. Formålet med fredningen er videre å sikre hovedstrukturen i det arkitektoniske uttrykket og detaljeringen så som fasadeløsning, opprinnelige og eldre deler som dører og vinduer, samt materialbruk og overflater.
- Begrunnelse:** Bygningen er typisk for mindre tuberkuloseinstitusjoner fra perioden. Hovedbygningen er delt i en større hovedfløy og en mindre og smalere sidefløy. Sammensetning av fløyer med knekk i grunnplanen er et særmerket og karakteristisk trekk ved en rekke formålsbygde tuberkuloseinstitusjoner. Arkitektonisk er bygget et relativt sent eksempel på institusjonsbyggeri i bergensklassisme, inspirert av og tilpasset eldre panelarkitektur på Vestlandet. Utførelse vitner om høy kvalitet og bevisst formgivning med vekt også på bygningsdetaljer.

Forskrift om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer

Kapittel 2 Fredete eiendommer i Helse- og omsorgsdepartementets landsverneplan

KAPELL/GARASJE

Bygningsnr:	194874456
Gnr/bnr:	31/13
Oppført:	1933
AskeladdenID:	148711-2
Referanse i landsverneplanen:	Bygning 9901353 Kompleks 9900251

Fredning bygning

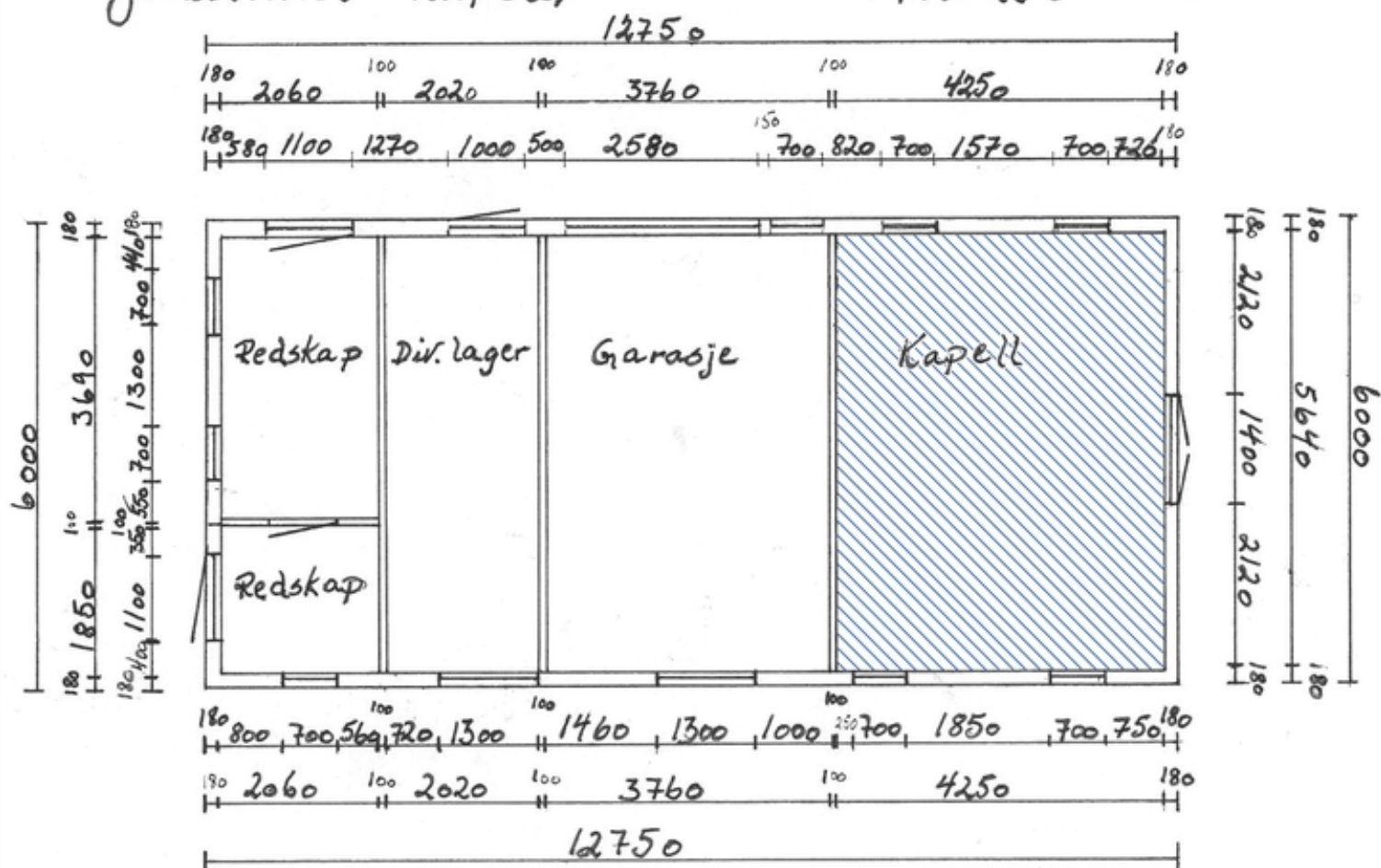
- Omfang:** Fredningen omfatter bygningens eksteriør og interiør i kapellet. Fredningen av eksteriør og interiør inkluderer hovedelementer som konstruksjon, fasadekomposisjon, planløsning, materialbruk, overflatebehandling og bygningsdeler som vinduer, dører, gerikter, listverk, ildsteder, pipeløp over tak, og detaljer som skilt og dekor m.v. Fast inventar som skap, ovner, tekniske installasjoner m.v. er fredet som del av interiøret.
- Omfang interiør er markert på plantegning.
- Formål:** Formålet med fredningen er å bevare bygningen som helsehistorisk eksempel på viktige funksjoner som kapell og garasjebygg for tuberkuloseinstitusjoner fra mellomkrigstiden. Fredningen skal sikre bygningens arkitektur. Formålet med fredningen er videre å sikre hovedstrukturen i det arkitektoniske uttrykket og detaljeringen så som fasadeløsning, opprinnelige og eldre deler som dører og vinduer, samt materialbruk og overflater. Formålet med fredning av det utvalgte interiøret er å opprettholde opprinnelig interiør med senere endringer fra 1970-tallet med rominndeling, bygningsdeler, overflater og materialbruk, belysning, armaturer og detaljer, samt fast inventar.
- Begrunnelse:** Bygningen utgjør et viktig eksempel på et typisk kombinert bruksformål for støttefunksjoner ved helseinstitusjoner i perioden. Kapellfunksjonen gjenspeiler også den høye dødeligheten blant tuberkuloserammete. Det er få bevarte kapeller ved mindre tuberkuloseinstitusjoner fra perioden. Det kombinerte kapell- og garasjebygget er en integrert del av det opprinnelige anlegget, og formspråk og materialbruk er ens med hovedbygget med blant annet tilsvarende ventilasjonspipe. Til tross for delvis nyere panel har bygningen fremdeles formspråk, dimensjoner og materialbruk som gjør det til en viktig del av det helhetlige miljøet.

Forskrift om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer

Kapittel 2 Fredete eiendommer i Helse- og omsorgsdepartementets landsverneplan

Jonatunet (Kapell)

Målsett i: mm

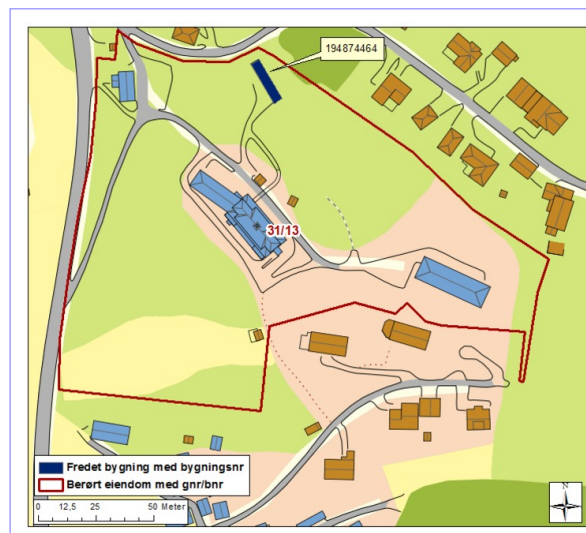
Plantegning 1. etasje, kapell. Omfang interiørfredning er markert med blå skravur.

Forskrift om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer

Kapittel 2 Fredete eiendommer i Helse- og omsorgsdepartementets landsverneplan

KUREN/LIGGEHUS OMBYGD TIL LAGER

Bygningsnr:	194874464
Gnr/bnr:	31/13
Oppført:	1933
AskeladdenID:	148711-3
Referanse i landsverneplanen:	Bygning 9901354 Kompleks 9900251

Fredning bygning

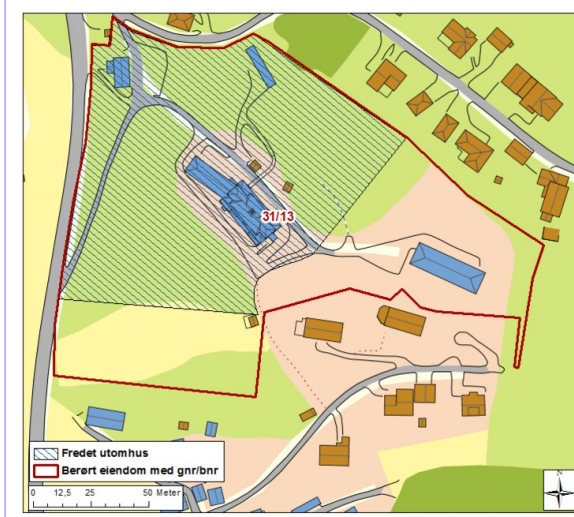
- Omfang:** Fredningen omfatter bygningens eksteriør og interiør og inkluderer hovedelementer som konstruksjon, fasadekomposisjon, planløsning, materialbruk, overflatebehandling og bygningsdeler som vinduer, dører, gerikter, listverk, ildsteder, pipeløp over tak, og detaljer som skilt og dekor m.v. Fast inventar som skap, ovner, tekniske installasjoner m.v. er fredet som del av interiøret.
- Formål:** Formålet med fredningen er å bevare bygningen som helsehistorisk viktig eksempel på kurhall som sentral del av et tuberkuloseanlegg fra mellomkrigstiden. Fredningen skal sikre kurhallens opprinnelige arkitektoniske uttrykk. Formålet med fredningen er videre å sikre hovedstrukturen i det arkitektoniske uttrykket og detaljeringen så som fasadeløsning, opprinnelige og eldre deler som dører og vinduer, samt materialbruk og overflater. Formål med fredning av interiør er å opprettholde opprinnelig rominndeling med opprinnelige og eldre bygningsdeler, overflater og materialbruk, gjenanvendte materialer, belysning, armaturer og detaljer, samt opprinnelig fast inventar.
- Begrunnelse:** Kurhallen er til tross for senere endringer et viktig eksempel på denne bygningstypen, der pasientene skulle ligge i åpne kurhaller i sol og frisk luft for å bli kurert. Kurhaller var et helt sentralt og særmerket element på tuberkuloseinstitusjonene, men som idag er svært sjeldne. Senere endringer har ikke beskåret opprinnelig bygningsvolum eller medført vesentlige endringer i bygningens konstruksjon eller materialbruk. Kurhallen inngår som et vesentlig element i anlegget som helhet og som eksempel på en godt leselig historisk utvikling. Materialbehandling og utførelse er tilpasset hovedbygg og kapell, men enklere i utførelsen.

Forskrift om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer

Kapittel 2 Fredete eiendommer i Helse- og omsorgsdepartementets landsverneplan

UTOMHUS

Bygningsnr:	-
Gnr/bnr:	31/13
Oppført:	1933
AskeladdenID:	148711-4
Referanse i landsverneplanen:	Bygning 9903432 Kompleks 9900251

Fredning utomhus

Omfang:	Fredningen omfatter utomhusanleggets arealer, terreng, strukturer som park, hage, gårdsrom og grøntområder, hovedelementer som veier, stier, dekker, belegg, vegetasjon og annen grønnstruktur samt konstruksjoner som gjerder, porter, murer, belysning, paviljonger, skulpturer, basseng, trapper med detaljer, materialbruk og overflater.
	Fredningens avgrensning er markert med blå skravur på kart.
Formål:	Formålet med fredningen er å bevare grøntanlegget på Jonatunet. Fredningen skal sikre helheten og enkeltelementene i parkanlegget.
Begrunnelse:	Jonatunet er med sin beliggenhet et godt bevart eksempel på periodens tuberkuloseinstitusjoner. Den tilbaketrukne beliggenheten, orientering mot sol og utsyn med parkmessig uteareal er karakteristisk for tuberkuloseinstitusjonene hvor det ble lagt stor vekt frisk luft og rekreasjon i behandlingen.